

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.13. Expediit, vt vnus moriatur homo &c. Mors Christi conueniens fuit, non verò eius occisio & bene dixit: Moriatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

§. 13. Expediit, vt vnus moriatur homo &c. Mors Christi conueniens fuit, non verò eius occifio & bene dixit: Moriatur.

EXpediit, inquit Caiphās, & quod est illud conueniens? *Vt vnus moriatur homo.* Verba perpendamus qualiter illa proferat: quamuis enim videantur incongrua, (a) sunt tamen mysteriofa: *Expediit, inquit vt vnus moriatur homo,* ad salutem hominis conuenit ut Deus moriatur. Deus in natura fua mori non potest: expediit vt humanam affumat, quarens ille, qui in natura non potest mori diuina, in noftra humana moriatur, porro in quantum tres funt perfonæ SS. Trinitatis & non expediat, vt omnes moriantur, fed vna tantum nempe filius, vt licentius probat D. Thom. dicant tres illi confiliani: expediit vt vnus à nobis factus homo moriatur. Nota verbum: *Moriatur*: est enim paffiuum, non dicit expediit vt illum occidamus, vel illum occidant per verbum actiuum: quia fecundum D. Thom. illa actio occidendi illum, grauiffimum fuit omnium peccatum: & fi minimum peccatum non poffit eſſe conueniens: quanto minus omnium grauiffimū. Et ita patuit: quandoquidem, vt diximus, ob illam actionem inuenerunt Iudæi perditionem, & noftra falus non in eo conſiſtebat quod illi Chriſtum actiue occiderent, fed in eo quod verbum illud ſignificat: *Moriatur*: quod ſcilicet Chriſtus occidatur mortemque accipiet.

Hic in confefſo eſt, in Sanctorum martyrijs duo interueniſſe, ſcilicet actionem Tyrannorum qui cruciatibus illos ſubieiebant, & occidebant: deinde Sanctorum paſſionem qui tales libenter & voluntarie pro Chriſto dolores mortemque ſuſtinebant. Actio Tyrannorum mala erat, atque in ea non conſiſtebat gloria & corona Martyrum: quinimo in illa reatus erat culpæ & iuſta condemnationis cauſa, ac æterna ratio perditionis illius auctoribus. Paſſio Sanctorum bona erat: nam illa perferre in Dei honorem, illis gloriæ contulit brauium ſempiternæ: non eſt hoc bonū, quod alter tibi opes detrahit, quinimo peccatum eſt ob cuius reatum, niſi ſatisfaciat, in æternum condemnabitur: verumtamen in te bonum eſt illud tolerare patienter, ita vt D. Paulus ſtatuat illud vt ſolidum fundamentum. Hebræis gloriæ ſempiternæ: *Capinam bonorum veſtrorum cum gaudio ſuſcepiffis cognofcentes vos habere meliorem & manentem ſubſtantiam.* Nō eſt laudabile quod aliquis tibi calumniam inferat: imo potius in hoc

34
(a) Parece
viz cay-
nada.
I.
Mori o-
potebat
Chriſtum
non occi-
di.
3. p. 91. ar.
2.
3. p. 91. 48.
ar. vlt. ad
3.
Hic
Duo in
Martyri-
bus confi-
deranda:
actio &
paſſio.
Hebr. 10.
34.

ſtauit David trifen Doeg Idumæi nūquam, dum ait: *Sicut nouacula acuta feciſti idolum: prop. Pſ. 91. 4. terrea Deus deſtruet te in finem,* quinimo, eam ob cauſam filio ſuo præcepit, vt ſcurram puniret Semei quem paſſus erat calumniatorem, dum filij ſui arma profugus declinare; porro ſuam ſalutem bonūque iudicauit in eo eſſe, quod patienter & pacatus tantam ferret inuulſus iniuriā: illa namque perferendo hominis viliffimæ conuitia, ſeipſum diuinæ beneficiōni recipienda diſponebat: *Reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac.* Chriſtus ſelicem noſtram ſortem non in eo ſtatuit, quod aliquis nobis ferendam imponat crucem, fed quod illam patienter acceptemus. *Tollat crucem ſuam,* non hoc Iudæis expe- diebat, quod Chriſtum occiderent, fed quod ipſe mortem hanc acceptaret, & moreretur: vnde canit Eccleſia: *Mortem noſtram moriendo deſtruxit,* non Iudæis illum occidentibus, fed ipſo voluntarie moriente.

Hanc theologiam ſummus expoſuit Pontifex Petrus quando hæc cum Deo verba fecit: *Conuenienter facere, qua manſiſti tuæ & conſilium tuum decreuerunt fieri.* Vt fieret: ita vt Dei conſilium non decreuerit vt Iudæi Chriſtum occiderent, fed vt Chriſtus moreretur. Illi: *Conuenienter cernit ipſe facere: ſed Deus illud: Facere non decreuit, ſed ſum fieri decreuit fieri,* mirare verbi illius: *Moriatur* altitudinem. Itaque nec decreuit, nec voluit Deus, vt Iudæi Chriſtum interimerent, nec velle id potuit: quia maximum omnium fuit ſacrilegium: illud autem nec vult nec poteſt velle Deus, hoc tantum voluit & decreuit: Deus, & quod ex illa reſultabat actione: nempe vt Chriſtus mortem pateretur & moreretur.

Eleganter admodum expreſſit hoc Ioseph I. V. quando ſe, quis eſſet, fratribus ſuis aperuit: *Vos Ita Ioseph vendiſtiſti me in hæc regionibus: ſed iniquas veſtras cogitationes Deus in veſtrum conuertit: emolumentum: Pro ſalute veſtra miſi me Dominus ante vos. Non veſtro conſilio ſed Dei voluntate huic miſſus ſum.* Non decreuit, Deus actionem concilij veſtri: etenim mala fuit, ſed paſſionem, vt ego mittere, & ego paterer. Veſtra actio veſtra eſt, veſtrum conſilium, veſtrum fuit: *miſſus ſum,* porro paſſio opus fuit diuino decretum conſilio. In cuius igitur commodum ceſſit hæc mors Chriſti paſſio: *Propopulo:* non pro ſe, non pro peccatis ſuis, ſed pro totius populi ſagitijs. Hic per ſe ſaluus eſt & beatus, nec ſibi aliquid acquirit, nec ipſe ex ſe debet aliquid: ſed vt populum ſeruet illumque ne pereat, ab ira liberet. Omnino diuine diſpoſuit Deus, vt in hac ſenten-

V. sententia hoc verbum Caiphas profertur : quatenus constaret Christi innocentia , totique mundus ex ore ipsius Iudicis eum condemnatis Christi intelligat mortis causam. Duo præfides in terra testantur mortis ferale decretum in Christum protulerunt : primus fuit Caiphas in hoc Iudæico contumacioso : alter fuit Pilatus in tribunali Gentilium : vult autem Deus & ordinat , ut illi ipsi quo tempore ferunt in Christum sententiam , protestentur & præsupponant eius innocentiam : idque eo modo , ut illa protestatio pars sit quadam legitima eiusdem sententiae criminalis : ascendit Pilatus Tribunal Christum condemnaturus : sed prius verè & realiter aquam sibi postulat adferri , & coram tota Iudæorum Synagoga parte scilicet adversaria , suam incipit sententiam : sibi manus ablucendo & voce præconia pronuntiando :

Matt. 27. 24. *Innocens ego sum à sanguine iusti huius : vos vidistis.* Omnes intelligant , sciantque omnes , sic protestor ego & contestor , quod nullus sit culpæ reus , quodque innocens moriatur. Caiphas in eadem sententia declarat idem explicitè : *Moriatur pro populo* : non enim necesse est ut pro se moriatur : & optimè præmittit illud : *Expediit* , conveniens est ut moriatur : quatenus morte sua pro ceteris integram solvat satisfactionem : hoc nemo præter illum potest facere : nam quotquot sunt filij Adam mortis subiacent legibus , hoc decreto tenentur , & iuste ad illius obligati sunt solutionem. Tu namque perfectè pro altero non soluis id , quod debet , dando illud , quod iam tu pro teipso solvere tenebaris , non satisfacit tributo subditus , quod vicinus illius debet , ipse solvens id , quod ipse pro se dare tenebatur. Expediebat ad solutionem & satisfactionem pro morte generis humani mors quaedam non debita. Talis autem hæc est filij Dei iam hominis : unde *Expediit ut unus moriatur homo &c.* De quo Dominica præterita diximus.

35 Aliud venerat hic mysterium in illo verbo : *Moriatur* : non ait *expedit ut perdat* , *expedit ut deleatur unus homo*. Quare Caiphas de Christo locutus non eodem verbo : *Perdat* , utitur , quo locutus de populo vitur , nec dixit : *Expediit ut unus homo perdat* , ne tota gens perdat ! Communiter quando convocabant concilium contra Christum , vrebantur verbo illo perdati. Statim ab initio cogit Herodes concilium : *Ad perdatum puerum*. Deinde cum se Christus mundo per miracula doctrinamque manifestaret , attestantur D. Mathæus & D. Marc. quod concilium adunarunt : *Ut perdatent* *Marc. 4. 6.* *enm.* Alias scribunt D. Marcus & D. Lucas idem

illos fecisse : *Suscipiant eum perdatere*. Erat docens *Marc. 11. quovis die in Templo* , (sic D. Lucas) *Principes autem 18. sacerdotum & scriba & principes plebis quarebant Luc. 19-47 eum perdatere*. Hoc intendebant Diabolici huius concilij consilianj atque in eum finem scopumque cunctas direxerunt actiones : quoniam eo sine populo persuaserunt , (ut Mathæus loquitur) ut à Pilato præfide poscerent , Barabbam solveter , Iesum autem perdatere : *Principes autem sacerdotum & seniores persuaserunt populo , ut peterent Barabbam , Iesum vero perdatere.* *Matt. 27. 20.*

Si hoc igitur intenderint , ilque fuerit eorum VII. scopus , ut quid non dixit : *Expediit ut perdat* , sed *Christus ut moriatur* : ut nostræ redemptionis altissimum ut petra pateat mysterium ; nimirum expedite ut Christi percussus sit moreretur , notat Origen. ex quo hoc sum aquas effudit D. Augustinus quod Deus populi suum fudit , extincturus illum remittat ad petram quam *Ho. 11. in Moyses virga feriat in præsentia & assistentia Erod. seniorum ; petra Christus est : Sed hæc petra nisi Serm. 95. fuerit percussa aquas non dabit , Percussa vero fonte temp. tes produxit*. Ut illa percussus adsit Moyses & seniores , & Moyses in eorum conspectu illam virga percussit , Dominus autem sit supra petram , verbera istiusque dirigens , ut aquam producant. Ad percussorem mortisque sententiae promulgationem in plenum conveniunt concilium Principes sacerdotum , seniores & summus Pontifex Caiphas præfides concilij ; Deus est qui linguæ iustum dirigit Pontificis ; ipse etenim fuit , qui Caipham movit ad hanc percussorem ; *Expediit ut unus moriatur homo pro populo*. Hinc aqua profiliit mortalium omnium redemptionis saluberrima. Ad huius declarationem dixit Propheta Zacharias : *Percussit pastorem &c.* Significans omne bonum vitæ salutisque æternæ mortalium inde processurum , quod Christus percuteretur & moreretur : verumtamen non perijt neque per mortem deletus est , imo potius in illo completum est , quod ipse de se vaticinatus est , expedite scilicet ut moreretur , granum tritici , quod agricola ea mente non seminat in terra ut perdat , sed ut viride & frugiferum enascatur , messenque proferat abundantè ; itaque mori Christi non est illum perdi , neque petre ; sed virtutem suam omnipotentem viresque impendere , v. alia quoque grana proveniant. En tibi de Christo mysterium , *Nisi granum frumenti cadens in terram m. r. 10a. 12. 24. tum fuerit &c.* Si autem mortuum fuerit multum fructum adferri.

Digne nullus explicet verba vatis Isaia quæ D. Augustinus explicat de Christo Redemptore : *M m m m m z re:*

Lib. 3. con-
tra ille ref.
c. 24.
Isai. 51.1.
VIII.
Vaticiniū
Isaie de
Christi
morte
declara-
tur.
Is. c. 51.
Isa.

re: Audite me qui sequimini quod iustum est. Et
quaritis Dominum, attendite ad Petram unde excisi
estis. Et ad cavernam laci, de qua praeclisi estis. Attē-
dite ad Abraham Patrem vestrum, Et ad Sarā quā
peperit vos: quia vnum vocavi eum, et benedixi ei,
Et multiplicavi eum, consolabitur ergo Dñs Sion
Et consolabitur omnes ruinas eius. Et ponet desertū e-
ius, quasi delicias. Et solitudinem eius quasi hortum
Dñi loquitur ad litteram propheta, si D. Hiero.
credimus, his Redemptoris nostri adversarijs in
concilio contra eum congregatis: unde quod no-
stra vulgata legit: Audite me qui sequimini, quod
iustum est: legunt Septuaginta: Audite me qui per-
sequimini iustum: hunc de quo loquitur, Christum
interpretatur, qui adeo iustus, ut vos ipsi ore ve-
stro fateamini omnia eius opera sic esse sancta
& praeclara, quibus in amorem sui fidemque
possit mundum allicere vniuersum. Ne tibi hoc
persuaseris, quod eius mortem dēterminans, il-
lum sis perditurus imo verò hæc ipsa mors erit
per quam multa, sanāque proles enascetur, re-
gnum ipsius solidatura.

Oculos cōijcite in petram ex qua omnes præ-
clisi estis. Quamnam est illa petra? Attendite ad A-
brāham Patrem vestrum. Gratissima metaphora:
ut enim petra radix est & origo, de qua plurimi
refecantur lapides, ex quibus domus edificantur
plurimae: ita fuit Abraham, ex quo magna sobo-
les prodijt filiorum, qui in diuersas familias tri-
busque excreuerunt. In lingua sancta, ita sibi vi-
cini sunt Filij & lapides, ut lapides dicantur: A-
bāham, & filij, Bāhim: nam idcirco Propheta ut fi-
lios significaret, nomen assumpsit lapidum: & id-
circo Patrem nominat Petram seu lapidicinam. In-
tuemini pariter, ipsam Sarā genitricem ve-
stram, quam dicimus Lactem fuisse, ex quo va-
pores exurgentes in aquas formantur, & fontes
scaturiunt perennes & abundantes. Idcirco vo-
catur Sara caverna laci, quo nomine Sacra Scri-
ptura ventrem nominat feminae foecundioris: At-
tendite ad Abraham Patrem vestrum, Et ad Sarā
quā peperit vos.

36 Quid in illis contigit? Vnum vocavi eum, ele-
ganter expendit Apostolus nomen hoc: Vnum
propter hoc ab vno orti sunt: Et hoc emortuo. Tan-
quam sidera caeli in multitudine. Et sicut arena
quæ est ad oram maris. Intendit Deus proponere
gloriam Abraham & Saræ, tantos illis donans fi-
lios qui numero superent maris arenas, licet
innumeras, & ipsis sint caeli sideribus illustri-
ores: Quid agit? expectat donec ambo quo ad
vires opusque naturæ mortui deficiant, in hoc
sensu moritur Abraham: iam etenim se languen-

tem videt & ad filiorum generationem elum-
bum: cum corpus illius factus esset infocun-
dus: Vidit corpus suum emortuum. Mortuatur Rom. 4.10.
Sara sic ut mater esse nequeat: iam enim in illa
consumpta est naturæ vis ad concipiendum
necessaria: Et emortuum vuluam Sara. Hic
Deus aduenit, & de corpore illo emortuo ven-
treque sterili, nullogue humore fecundo, tan-
tam elicit Abraham gloriam, ut quando iam per-
ipse videbatur tantam produxerit filiorum mul-
titudinem, tamque nobilem ut caeli sideribus
in splendore minime cederent, & arena
maris in multitudine compararetur, ilque v-
nus ipse & hic emortuus: Ab vno & hoc emor-
tuo.

Hoc igitur intelligite miseris miserosiores, quod X.
idem iusto huic, quem persequimini eueniet: Ecclesiæ
quia nedum non peribit vestris quantumcum- per Chri-
que persecutionibus attitus: insuper & regnum stum for-
eius Ecclesiæ & Euangelium stabilietur, ex- cunditas.
quo tanta tamque præclara soboles exurget, ut
numerum superet maris arenarum, & post se
longe ponat stellarum caeli pulchritudinem.
Quanta nobilium proles Patriarcharum: quot
splendidissimi Prophetae? Quot illustrissimi
Apostoli? Quanta Doctorum multitudo do-
ctissimorum? quis suppet Confessores con-
stantissimos? quis in numerum reduci Peni-
tentes strictissimos? quis catalogum recen-
seat Virginum, quæ caelum superent castitate
purissima.

Anillum queritis occidere & per mortem
perdere eiusque destruere regnum: atque ad hoc
mortis in eum feris homicidæ sententiam? Co-
gitauerunt ut interficerent. Hoc recogitate pro-
ditores, hoc ipse sciat diabolus, impletum illud
Annæ vaticinium: Deus scientiarum Dominus est, 1. Reg. 1. 3.
Et ipsi preparantur cogitationes. Illis ipsis Deo ser- XL
metis, vel ut melius dixerō illis sibi seruiet Christus
Deus, vestro concilio & Caspha sententia: ut sibi seruiet
tanto Christus amplius glorificetur, regnum hostium
eius stabiliatur, Euangelium & Ecclesiæ soli- cogitatio-
detur. Perpendit Rupertus in Historia Ioseph, nibus.
quibus vijs modisque ad hoc peruenit quod In 1. 42.
Deus determinat, ut Rex fieret, à Patre Gen. 42.
adoraretur & fratribus, illud expendens quod Lipom. 167.
Dominus de diabolo dixit ad Iob: Nunquid in prime.
feriet tecum pactum, Et accipies eum seruum sem- cap.
piternum? Subauditur ut ego an tecum inibit Iob 40. 23
dus, ut in omnibus, quæ adurus est tibi famule- 22
letur? O Domine, an ergo tale tecum fœdus per- 22
cussit? nunquid tibi est inimicus? In omnibus 22
quæ

quæ agit mihi seruit, licet non nisi contrarium intendat.

XII. Ex- plo probatur in Ioseph

Illud in sanctissimo Ioseph amico Dei viroque bono considera. Promittit illi Deus regna & regionem fertilissimam ac frequentium populorum prægrande dominium. Quid molitur diabolus hoc euerteretur? Fratrum protocat animos, ut illum odio habeant crudeliter persequantur, in necem eius conspirent, in cisternam deiciant, atque ut in eum vel parum vidcantur benigniores & humaniores, suadet ut seruum vendant illum Ismaelitis, sitque exceptus ut vile mancipium, seruiatque in domo Domini sui velut serua vilissimus: ut eum ad adulterium malefida & impudica Putharis vxor alliciat, ut in carcerem & in vincula coniciatur, ut malefactor malefactoribus concipiatur. An ergo modus hic dominium regnumque consequendi, luere ut mancipium? Vitæque huius, diaboli cogitationibus. Deus sibi seruit ut suis famuletur: si namque illum minime vendidissent, non eo deuenisset, ut vir adeo probatae fidei à Domino suo cognosceretur, ut illi committeret & fidat ut suis, omnes facultates & totius familie regimen nisi cæteris ex Demogor super peruersitate tradere, nec sciret Pincerna Regis, cuius ipse somnium interpretatus est, iudicium præteritæ pronesticon felicitatis, nec ad aures Pharaonis donum illud pertuissent, quod Deus illi communicauerat in illum finem, quo tandem Ægypti Prorex promoueretur.

Modo pateat qualiter Deus illis ipsis diaboli vtratur cogitationibus ut sua compleat promissa facta Ioseph adolescenti, quod eum dato tempore in dominium excelsum, regnumque esset promoturus. Hoc idem cum D. Chrysostomo in historia Moyfi reuoluamus: eadem quippe viâ quâ videbatur illius ruina præparari, eundem educitur inopina saluator: *Iussit Pharaon in flumen proiecere pueros. Nisi protecti fuissent, non fuisset seruatus* *Moyfes, non in aula educatus fuisset, quando seruabatur, non erat in honore, quando expostus est, tunc factus est in honore: qua via Principes sacerdotum exitium Christo molebantur, nimirum dum illi mortem inferre satagunt, ea ipsa nomen eius reddunt celebrius, eiusque regnum attollit Deus tanto gloriofius: & hic impletur illi Davidis oraculum: *Lapidem quem reprobauerunt adificauerit, hic factus est in caput anguli: à Domino factum est istud.* Si Christus mortuus non fuisset, mundus quomodo fuisset redemptus? & Deus qua ratione glorificatus?*

Occiditis illum, sed non perdetis, iam enim vobis hoc prædixit Isaias: *Si posuerit pro peccato*

animam suam videbit semen longanum &c. videbit Isai. 53. 10 & saturabitur. Granum erit tritici eminentius XIV. multiplicatum, quando namque hoc cadit in terram & moritur, ipsum non reuiuifcit, imo perditur, licet alia ex illo multiplicata repulset. Porro iustus hic eo modo morietur, ut necdum fructum mortuum producturus sit abundantem, sed insuper idem ipse nonus reuiuifcet, ad vitam resurgens immortalam & gloriosam, resuscitabit Deus, eodem Propheta teste, ruinas illius: *Construabitur omnis ruina eius, ponetque eum velut hortum & vineam, quæ putata & reuiffa non perit, sed illa ipsa regerminat primo vete fecunda & pampinis grata luxuriantibus.* Hoc supposito bene dicit: *Expectat ut moriatur, morietur sed non peribit, nec erit ei mors ad ruinam; sed ne mundus pereat.* Expendit D. Aug. illa Psalmistæ verba quibus nobis hoc consiliat: *Nocte considere in Principibus, in filiis hominum in quibus non est salus, exiit spiritus eius & reuertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.*

Eunila arbore, quam vidit Nabuchodonosor, *Dan. 4.* omnia animalia, quæ sub umbra illius quiescerat, omnesque aves, quæ in ramis eius nidit sibi construxerant, auferunt, quia defecit illis fulcrum domus cui inirebantur. Moriente homine, omnes illius pereunt cogitationes, mentisque præterfiones: ille per magnificum exstruente palatium, iste immentas sibi opes cumulate: moriente illo omnia collabuntur. Siste gradum, ô David, si hæc irasunt, inquit D. Augusti. non expediret ut Christus moreretur: quia si moriente filio hominis omnes illius corrumpantur cogitationes, moriente Christo qui se filium hominis inscribit, peccare deberent omnes eius cogitationes fundandi Ecclesiam, mundum sibi subiicendi & omnia fidei sue subiugandi. Hoc verum esset respondet D. Aug. si *XVI.* Christus tantum esset filius hominis, sed simul Christi ut etiam est filius Dei, & si ex infirmitate mortuus Dei cogitatio est humana, virtute tamen pollet at diuina, ex ratione qua resurgeret, iuxta illud Apostoli: *Cum fixus est in morte ex infirmitate: vixit autem ex virtute Dei: atque ex non perilla virtute disponderet ut illa mors sua, non esset reuifcit ad interitum: sed ut in ole mellesem colligeret munda totius vitæ, saluationis & redemptionis: si natura que virtus à natura grano tritici collata sufficiat, ut seminatam & in terra mortuum, non sit illa mors ei ad exitum, sed ad mellesem fecundiorum, qua agricola sua adimpleat horrea: quanto magis operari deberet virtus huius grani diuini: erat enim ipsa diuinitas: ut mors ei non cederet in ruinam, sed ut per illam granarum, donorum, & gloriarum fructum mgeret infinitum.*

M m m m m 3. tum.

Apud Lipon. Exo. 2. fol. 9. XIII. Similit: in Moyse. f. 117. 22.

tum. Congruentissimè igitur est illa Caipha sententia ut pote à spiritu S. praordinata. *Expediit ut unus moriatur homo.*

S. 14. *Expediebat mori Christum, ut misericordia & iustitia satisfaceret, & legis decretum impleveret.*

37 **E**xpediit. Quis explicet fructum & convenientiam, in eo quod mortuus sit ille Deus homo? *Expediit.* Primò: ut integram Deus suam daret misericordiae & iustitiae satisfactionem. Non expediebat, ut illa illatum plenam non reciperet. Satisfactionem, misericordiae & iustitiae duo sunt in Deo lapides pretiosi, brachia throni illius regalis adornantes, quibus cuncta disponit; *Vniuersa via Domini misericordia & veritas.* Peccat homo. Prodeunt haec duae Germanae & contrarias proponunt petitiones, sibi quae mutuo, nostro loquendi modo, occurrunt: nam illud nonnulli volunt a Davide dictum: *Misericordia & veritas obuiauerunt sibi:* eo modo quo in quodam concilio duo opiniones descendunt oppositas, & quisque suam tueri conatur: tunc enim dicimus, ambo hi sibi mutuo occurrerunt. Loquitur iustitia: supreme Iudex, iustitiam exigo, & quod mihi de iure conuenit, quo deficiente summæ tæe derogabitur iustitiae quod tibi & in te est impossibile, de quo cecinit psalmographus, *Iustus Dominus in omnibus uisus sui.* Nihil iustius quam qui talia committit, tali luat poena, & quisque pro merito recipiat: peccauit homo, reus est poenae & supplicij: quocirca meam propono & uirgeo petitionem. Si non puniatur homo, vilipendat ego, mea marcescat pulchritudo, qua cunctis seruetur æqualitas. Occurrit iustitiae eiusque iudicio misericordia. Si homo puniatur, & illi culpa non remittatur. O supreme Iudex, mea mihi perit gratia & splendor: una est misericordia, qua mundum repleuisti & decantari uoluisti. *Misericordia Domini plena est terra,* quomodo igitur hoc erit, si nulla sit homini misericordia: immensa tua potestas & uirtus clarescit O Domine, in ignoscendo: *Deus qui omnipotentiam tuam parcendo maxime, & miserando manifestas.* Opera tuae misericordiae, opera illa sunt: quae ceteris supereminent, atque in quibus brachij tui manifestas omnipotentiam: *Misericordia & veritas obuiauerunt sibi:* sed oppositis sibi videntur contrariae sententiae: quid igitur æget in quam partem feret sententiam? quae sibi hanc vindicabit? Quid remedi, quid consilij: cuncta duo conueniunt aduersarij, quid agis: medius

uans interponatur qui utriusque satisfaciatur & in pacis cœdera amici conueniant. Hoc per mortem Christi efficitur.

An sibi misericordia & iustitia occurrunt? Statuatur mediator. Quis ille illi nominat Apostolus: *Unus mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus.* Primus est mediator inter Deum & homines, inter se grauiter altercabantur Deus & homo: Necessarius est sequester, quis erit? Christus Iesus; medium participare debet ab utroque extremo, ut autem duo coniungas, ambo sunt coniungenda & manu ad manum coniungenda. Optimum medium inter Deum hominemque erit, quod Dei participat diuinitatem, hominiquae humanitatem, ut per diuinitatem Deo sic uniatur, ut uerus sit Deus, & per humanitatem sic homini copuletur, ut uerus sit homo: participet autem de utroque extremo. Hic est Christus Iesus: etenim per hoc nomen significatur Deus homo, vel homo Deus. Lucta est inter misericordiam & iustitiam: unde necessarius mediator requiritur, ut illas componat. Quis ille? mors huius Christi Iesu: *Expediit ut unus moriatur homo.* Ponatur inter illud: *Unus, & illud: Homo, unum: Moriatur, una mors interponatur media: illud: Unus Deus est: Audi Deus Israel Dominus Deus tuus, Deus unus est, illud homo notum est hominem designare.*

Inter bina haec extrema statuatur unum: *mors* unius qui cum sit Deus homo, moriatur sit mors & collocetur media inter Deum & hominem & ab utroque extremo participet sitque uelut ille qui medius sit inter duos & unitos inter se: ut dici possit ex una parte, mors Dei, & ex altera mors hominis. Haec est quae conuenit. Mors solus hominis parum nobis referebat: etenim mundus tali redundabat. Mors uero Dei solius, erat impossibilis: cum per attributum immortalitatis habeat æternitatem: *Regi saeculorum immortalis & inuisibilis.* Media erat mors ex utroque necessaria, quae ex una parte hominis esset, atque ex altera Dei. *Nostri remedi congruabat, ut unus atque idem mediator Dei & hominum, & mors ex uno, & resurgere posset ex altero.* Sic loquitur D. Leo Papa fortissima mors erat necessaria, quae nos reuocaret ad vitam, mors uitalis, quae nobis vitam largiretur: mors opulenta, quae nostram suppleret inopia. Quomodo fiet illud una mors inter Deum statuatur & hominem, ex hac parte occidat, ex altera vitam infundat: ex hac in cruce suspendatur, ex altera nos ab eo dissoluat: ex hac ignominia, ex illa nobis gloria: per hanc mediū sit cruciatuum, per illam aeternae gloriae: & per hanc mortem Deo satisfiat quantum ad iustitiae rigorem,